

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

8. Solvitur quintum argumentum, quo dicitur, hanc sententiam afferre socordiam electis, & reprobis desperationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT OCTAVVM.

Soluatur quintum argumentum, quo dicitur, hanc sententiam afferre socordiam electis, & reprobis desperationem.

Ess. de pr. ad. & reprob. sect. 2. n. 5.

QVINTO obijciunt, quod ista sententia tollat omnem sollicitudinem bonorum operum & salutis. Quisque enim apud se ita ratiocinari potest. Vel sum de numero electorum vel non sum: si sum de illo numero, impossibile est ut damner; non est ergo quod metusam damnationem, vel de bonis operibus, vel perseverantia sim sollicitus. Si vero non sum de numero sic electorum, frustra etiam sum sollicitus, frustra praecepta seruo &c. Quia certissimum sum omnia mihi nihil profutura ad salutem, omnibus enim istis non possum intrare in istum numerum, extra quem nemo salvatur. Quid ergo sequi potest, nisi in primis socordia, in secundis desperatio.

Prosop. in Epist. ad Aug.

Respondetur idem incommodum utrisque fortissime Massilienses. Nam de utraque parte, tam de sollicitudinis ademptione, quam de desperatione apud Prosperum dicunt: Hoc propositum vocatorem dei quo eligendorum & reijciendorum dicitur. scilicet discretio, ut secundum quod placuit Deo creatori, alij vasa honoris, alij vasa contumeliae sint creati, & lapsi curam resurgendi ad mare, propter desperationem videlicet quia frustra laborarent, & sanctis occasionem reprobis offerre, eo quod utraque parte superflua labor sit, si neque reus ulla industria possit intrare, neque electus ulla negligentia possit excedere. Quoquo enim modo sese egerint non posse aliud erga eos quam Deus deservit accideri, & sub incerta spe carsum non posse esse constantem, cum si aliud habeat praedestinanti electio cassa sit adinventus intentio. Removeri itaque omnem industriam, tollique curam, si Dei constitutio humana praeventus voluntates: Vides hic ipsillimas quae obiecte sunt, querimonias adversus istud propositum Dei quo humanas praeventendo voluntates, eligendorum & reijciendorum discretionem fecit. Unde etiam inferius addit: Nec acquiescent praedestinatum electorum numerum, nec augeri posse nec minui ne superflua sit industria ac laboris industria, cuius studium cessante electio frustrandum sit; hoc est, quae superflua erunt si non fuerimus electi intra istum numerum, quia ut noster dixit, omnibus istis non possumus intrare in istum numerum, extra quem nemo salvatur.

Ibid.

Dico itaque in primis nihil facilius esse, quam res verissimas hominibus maxime imperitis ita proponere, ut non edificentur, sed scandalizentur auditores, sicut nihil facilius quam optima medicamenta sic applicari, ut noceant potius quam ut prosint aegrotantibus. Dolose vel imperiti medicus est, inquit Augustinus, etiam male medicamentum sic alligare ut aut non prosit aut obstat. Nam idem dilemma pari prorsus modo ad auferendam bonorum operum sollicitudi-

Lib. de dono p. 6. c. 22.

nem inferendamque desperationem, de praescientia intorqueri potest. Vel nunc sum de illorum numero, quos Deus ab aeterno praevideat esse salvandos, vel non sum. Si sum, nulla mea in posterum dissolutio aut segnitias faciet, ut inde excidam: ut quid igitur sollicitus sum? Si non sum, nulla sollicitudine efficiam ut in illo numero comprehendar: quid igitur restat nisi desperatio? Quod tamen argumentum & istis omnibus Catholicis dissolvendum est. Unde Augustinus istam praedestinationis ac praescientiae similitudinem, quantum ad sollicitudinem ac fortitudinem bene vivendi notans, docet nos non magis deterreri debere a confutanda praedestinatione Dei, qua decernit aliquos facere bonos, quam a praescientia quod ex seipsis sint futuri boni, si quis de illa populo hic loquatur: Sive nunc recte vivatis, sive non recte, tales vos eritis postea, quales vos Deus futurus esse praescivit, vel boni si bonos, vel mali si malos. Unde consequenter addit: Numquid enim si hoc auditis nonnulli in corpore segnitiamque veritatem & labore proclives ad libidinem post concupiscentias suas eant, propterea de praescientia Dei falsum putantium est esse quod dictum est? Nonne si Deus illos bonos futuros esse praescivit boni erunt, in quantum aliter nunc malignitatem verferunt; si autem malos mali erunt, in quantum aliter nunc bonitatem cernunt? Et adfert exemplum cujusdam fratris in monasterio, qui illo argumento tantum profecerat, ut deserta monasterii sollicitate, velut canis ad vomitum suum revertetur. Et inferius, cum illo modo contra reprobationem a regno Dei Massilienses arguerent, ut nunc isti arguunt: Et si qui estis, qui obeditis, si praedestinati estis reijcendi, (qua phrasi significare volunt illam derelictionem in massa perditionis, quam Augustinus praedicabat) subtrahatur obediendi vires ut obedire cessetis, respondet eis Augustinus, invertendo id ipsum argumentum adversus praescientiam, quam libentissime fatebantur: Illo autem modo, inquit, quo id dicendum putant eadem sententia, istam panem verbum etiam de praescientia Dei quam certe negare non possunt, pronuciari potest, ut dicatur: Et si qui obeditis, si praesciti estis reijcendi, obedire cessabit, nempe hoc verissimum est, ita sane, sed improbitum, importunissimum, incongruentissimum, non falso eloquio, sed non salubriter valentudini humanae insinuat atque opposito.

Dico igitur, utramque consequentiam esse vitiosam, quia voluntas absoluta dandi gloriam, & consequenter operandi gratiam non magis tollit sollicitudinem boni operis praedestinatis, quam praescientia. Neutro quippe modo merita seu bona opera, sine sollicitudine ac diligentia, & voluntatis cooperatione secutura

Lib. de dono p. 6. c. 22.

Ibid. c. 22.

secutura sunt. Sed in hoc est differentia, quod qui crediderit primum, humillimam voluntate sollicitudinem illam expectandam esse iudicabit & rogandam à Deo, qui nisi sollicitum faciat, se nunquam sollicitum esse posse, non dubitat: qui vero secundum, sollicitudinem istam à se ipso superba voluntate petiturus est. Nam eam gratia Dei sic tribuere, ut illam ipsam gratiam humana subijcias voluntati, quatenus eam in actu secundo efficacem aut inefficacem reddat, ut opus sequatur, si homo gratia velit acquiescere, si autem nohit, ipse, ut operatio Dei nihil in se efficiat, operetur; non est aliud quam sollicitudinem atque operationem à se ipso seu ab humana voluntate petere. Ex quo fit ut huiusmodi Scriptorem non pudeat etiam palam dicere: *Non esse infortunabile, cur vocatio in illis sit inefficax, in actu secundo, in ipso efficax, ad enim pendet ab arbitrio libertate in cuius manu est facere, ut sit efficax vel inefficax.* Et alibi: *Noluit Deus dare tantam gratia copiam ut omnia sint natura facta, ipsa que natura sit secunda: sed eam dumtaxat mensuram, qua nullam nobis relinquat sollicitudinem, ut animadversa rei difficultate & incipiti eventus excitemus naturam etque vim inferamus, ut quantum potest gratia cooperetur.* Quali vero ista excitatio natura, ista sollicitudo quam nobis relinquimus putat, ista vis inferenda natura, ista cooperatio ab ipsa gratia nobis non inferatur, iuxta illud Augustini: *Vi sit nutus voluntatis, ut sit industria studij, ut sint opera charitatis ferventia, ille tribuit illi largitur.* Propterea petere iubemus ut accipiamus &c. Itaque Massiliensibus simili prorsus modo fidem existimantibus à se petendam esse, cum tali gratia sufficiente, sine qua non (ut fuscè alibi demonstratum est) non autem ex decreto, & prædeterminatione Dei esse largiendam, qui quem dignatur vocat, & quem vult religiosum facit, in eundem modum respondet Augustinus: *Sicut ille quem Deus castum futurum esse præscivit, quamvis id in certum habeat, agit ut castus sit, ut ille quem castum futurum prædeterminavit, quamvis id incertum habeat, non ideo non agit ut castus sit, hoc est, non ideo non est sollicitus agere ut castus sit, quoniam Dei dono se audit futurum esse quod querit, imo etiam gaudet eius charitati nocensatur, tanquam id non acceperit. Non solum ergo prædicatione prædeterminationis ab hoc opere non impeditur, verum ad hoc adiuvatur ut eum glorietur in Domino glorietur. Hoc est, ut similiter agnoscat, non à se provenisse castitatem, sed sibi exaltus esse datam. Vterque igitur qui de numero electorum est, sive ex prævisione, sive ex prædeterminatione, sollicitus de bonis operibus ac salute esse debet, quia & prædeterminatio & præscientia habet, per sollicitudinem & opera bona electionis effectum re ipsa esse conferendum. Nec enim ulla ratio est, cur minus solliciti simus id præstemus id quod per nos ipsos Deus fieri prædestinavit, quam id quod Deus nos facturos esse præscivit. Nam sicuti non fieret id quod Deus præscivit esse futurum, nisi adhiberetur ea media, per quæ id futurum esse præscivit, ita non fieret id quod*

præordinavit, decrevitque talibus medijs fieri, nisi quoque talia media, per quæ istud fieri decrevit, adhibeantur.

Quod vero ad alteram dilemmatis partem spectat, si non sum de numero electorum, frustra sum sollicitus, frustra præcepta servo &c, nihilque restat nisi desperatio, nimis insipienter dicitur. Quid enim stultius dici potest, quam à creatura rationali frustra coli Deum & eius præcepta servari, ad quem solum colendum & obediendum condita est? Nimis est mercenarius ille affectus, qui non coleret aut diligeret Deum, nisi ab eo se salutem assequi posse iudicaret. Et qui non nisi tali modo coluerit creatorem suum, vereor ne eum nunquam assequatur, quidquid ipse tandem de sua sollicitudine & sanctitate præsumperit. Quasi vero esset aliud diligere & colere Deum, quam diligere & colere veritatem, quia Deus veritas est; aut ulla major creatura rationalis miseria esse possit, etiam in inferno, quam quod non diligit & faciat id quod veritas dicit, semperque vanis falsisque delectetur. Semper ergo & hic & ubique veritas diligenda, colenda, facienda est, sive ab ea quippiam aliud assequi posse speres, sive non speres. Tanta enim est pulchritudo & felicitas in eius dilectione & cultu, & custodia mandatorum veritatis, ut etiam in hac vita nulla major felicitas dari possit ei, qui in perpetuum condemnandus est. Si enim non diligit veritatem, & non faciat id quod iubet, non solum necesse est, ut saltem diligit & operetur, quo nihil infelicius, sed etiam ut longe gravius in damnatione penas luat. Stultissimum est igitur dicere, hoc frustra fieri à creatura, quod ubique archissime tenetur facere; & quo nihil melius aut facere aut dicere aut cogitare in hac vita, aut futura potest; Et quod si constanter faceret, nihil ea esset in tempore prædentius, & in æternitate felicius. Quisquis tali fuerit animo, non desperabit, sed magnâ fiducia ibit in Deum, magnisque precibus poscet perseverantiam talis dilectionis. Unde etiam magnâ tranquillitate fruatur, securissimus, Deum non posse talem animum abijcere: & si abijcerit, hoc certissimè sua culpa sibi futurum esse persuadet, nec alia culpa, nisi quia non in illa veritatis dilectione perseverat. De cetero ab arcanorum iudiciorum, quibus alterutrum decrevit Deus, perscrutatione curiosa temperat humiliter, sperans, & ex tali constitutione animi confidens, se non esse à Dei prædeterminatione præteritum. Quo sane modo sanctus Augustinus omnes umbras ac tentationes desperationis abstergit, quando adversus similes indisciplinatas cogitationes opponendum tradit: *Vos itaque etiam ipsam obediendi perseverantiam à Patre luminum à quo descendit omne datum optimum & omne donum perfectum sperare debetis & quotidianis orationibus poscere, atque hoc faciendo considerare non vos esse à prædeterminatione populi eius alienos, quia etiam hoc ut faciatis ipse largitur.*

Sed hoc vehementer sane mirabile est, quod

XX 4

hujus

Leffius lib. de
predest. &
supra 8. c. 1.
4. n. 46.

Aug. lib. 7. g.
2. ad Simp.

Lib. de dono
p. 17.

Lib. de dono
p. 17. cap. 22.

huiusmodi scriptores tantum remedium def-
 perationis in ista praesentia, qua Deus no-
 det: non quid ille sed quid ipsi cum ista gra-
 tia sufficienti pro sua indiffereti libertate facturi
 sint, postea esse putant. Quasi non esset sa-
 tis experientia comprobatum, quid in Ange-
 lis acciderit, quid in humano genere toto,
 quod in duobus hominibus constitutum erat,
 quid denique, iuxta ipsorum quoque senten-
 tiam, iam post lapsum in humani generis in-
 comparabiliter majori parte contingat. Et
 sane quid sibi velint huiusmodi scriptores
 aliud, quam tunc homini esse maximam spem,
 cum homo in se speraverit? Quo quid pro-
 fanius dici potest? Et tamen spes illa, quam
 ipsi praedicant, non est alia quam qua homo,
 supposita sufficienti ubique gratia, in seipso &
 arbitrii sui libertate sperat se semper in Dei di-
 lectione mansurum. Adversus cuiusmodi pre-
 sumptionem, & similes omnino cogitationes
 quibus iste Scriptor ad istam doctrinam im-
 pugnamdam utitur, saepe graviter intonat Au-
 gustinus: Sane, inquit, cum Apostolus dicat ideo

*Lib. de pred.
 ss. c. 11.*

A ex fide ut secundum gratiam firma sit promissio: miror
 homines infirmitati sua se male committere, quam
 firmitati promissionis Dei. Sed incerta est mihi, in-
 quis, de me ipso voluntas Dei. Quid ergo? Tuane ti-
 bi de teipso voluntas certa est, nec times? Quis videtur
 stare videat ne cadat. Cum igitur utraque incerta sit,
 cur non homo firmitati quam infirmitati fidem suam
 spem charitatemque committit. Et in libro de do-
 no perseverantiae: Ego autem volo exagere me
 verbis, sed illis cogitandum potius relinquo ut videant
 quale sit quod sibi persuaserunt, praedicatione prae-
 destinationis audientibus plus desperationis quam ex-
 hortationis afferri: hoc est enim dicere, tunc de sua
 salute hominem desperare quando spem suam non in
 seipso, sed in Deo didicerit ponere. Et multo in-
 ferius: Absit autem a vobis ideo desperare de vobis,
 quoniam spem vestram in ipso balce iubenini, non
 in vobis. Et in eodem loco paulo post: An ve-
 ro timendum est ne tunc de se homo desperet, quando
 spes eius ponenda demonstratur in Deo, non autem
 desperaret. si eam in seipso superbius & infelicissi-
 mus poneret.

*Lib. de dono
 persever. c. 17.*

Ibid. c. 22.

Ibid.

CAPUT NONVM.

Solvitur sextum argumentum, quod urgent istam doctrinam tolle-
 re zelum animarum, & inutiles facere praedicationes
 & correptiones. Et utrum scandalum ac disso-
 lutionem vitae pariat.

*Ess. lib. c. 16.
 sect. 2. n. 15.*

Sexto obijciunt, tolli zelum anima-
 rum. Si enim inquit, omnes salvan-
 di ante omnem praevisionem sunt iam
 absolute electi & praesentati, cur de illo-
 rum salute sum sollicitus? Nam etiam si ego
 quiescam, aequè bene omnes illi & soli salva-
 buntur. Cur sum anxius de eo, quod ex vi
 decreti divini certissime est eventurum? Nun-
 quam aliquis in illum numerum intrabit;
 nunquam inde aliquis excidet, nulla ei fiet ac-
 cessio aut detractio. Ita ille. Addunt etiam
 inutiles consequenter fore omnes exhortatio-
 nes & praedicationes & correptiones, per quas
 ille zelus animarum exerceri & animarum sa-
 lus promoveri solet.

*Lib. de Cor.
 c. 15.*

Responderetur, ista quoque Massiliensium
 & aliorum querela quondam adversus Augu-
 stini doctrinam fuit, quam ex adversantium
 persona sibi obijcit Augustinus: Non argu-
 mentemur contra ista praecepta de monendis &
 corripiendis hominibus salubremque terrorem ille-
 centes: & corrumpant bonos, mores colloquia mala
 & pereat infirmus quid ad nos? Firmum fundamen-
 tum Dei stat & nemo perit nisi filius perditionis. Hoc
 est, decretum Dei de salvandis fixum est, illi
 soli salvabuntur; nunquam inde aliquis exci-
 det, sicut obiectum fuit. Unde & ad praece-
 dentem objectionem audimus querentes Mas-
 silienses, quod utraque parte superflua labor esset,
 eo quod non posset aliud quam deus desinit accidere,
 Itemque & apud Prosperum: Non acquejciunt

*Apud Prosp.
 in Epist. ad
 Aug.
 Ibid.*

A praedestinatam electorum numerum nec augeri posse
 nec minui, ne locum apud infideles ac negligentes co-
 hortantium incitamenta non habeant. Et apud
 Hilarium in Epistola ad Augustinum: Si sic
 praedestinati sunt, inquit, ad vitamque partem
 ut de alijs ad alios nullus possit accedere quo pertinet
 tanta extrinsecus correptionis instantia.

*Apud Hilar.
 in Epist. ad
 Aug.*

Dicimus igitur per istam Augustini doctri-
 nam tolli zelum animarum qui non est secundum
 scientiam; adulterinum scilicet, ex errore pro-
 fectum, quo putant homines se sua diligentia
 perfecturos, ut aliqui qui non sunt in illo cer-
 to decretoque numero electorum à Deo, ad
 salutem perducantur, alioquin aeterna morte
 perituri: Non tolli tamen verum illum sineer-
 rumque zelum animarum, in ea quam Augu-
 stinus tradidit veritate fundatum, ex qua
 ferventes cooperatores esse debemus volun-
 tatis Dei, fraternaque salutis adiutores. Nam
 primo novimus Deum velle & jubere, ut
 quandoquidem eos qui illo numero com-
 prehensi sunt, à ceteris discernere non
 possumus, omnes homines velimus, &
 quantum possumus conemur salvos facere.
 Ex quo fit, ut quamvis nemo nisi illo nu-
 mero exclusus pereat, nostrae tamen saecordiae,
 si salutem ejus neglexerimus imputanda sit.
 Itaque cum Augustinus illa supra dicta quo-
 rundam verba sibi obijcisset, quibus di-
 cebant: Pereat infirmus quid ad nos? Firmum
 fundamentum Dei stat & nemo perit nisi filius per-
 ditionis.

*Lib. de Cor.
 c. 15.*